

धातैवेत्येवकारव्यावर्त्यान्परपक्षानुपन्यस्यति केचिदिति कर्मत्वेवपुरुषस्यसामर्थ्यमस्तीतिकर्मैवप्रधानमितिमीमांसकाः देवंआदित्याद्यापहाएवसदसत्फलदातारइतिदेवज्ञाः स्वभावएवेतिस्वभाववादिनो
बाह्याः॥१९॥ एतेषांसमुच्चयमतमाहपौरुषमिति अपृथग्भूताइतिच्छेदः देवंकर्मचस्वभावानुगृहीतंफलायवर्ततेऽतस्त्रयएतेसमुदितानतुतेषांविवेकंपृथग्भावंएकैकस्यप्राधान्यंइच्छंतिकेचन ॥२०॥ आर्हतमतमा
हएतमितिश्लोकपादत्रयेण एतंविषयंभूतादीनानानात्वेकिंकारणमितिचिंतायाविषयमेवमितिविशिष्यनब्रूयुः ननिर्वक्तुंशक्यमित्यर्थः एवंचेत्यपिनब्रूयुः अनिर्वाच्यत्वमपिनेत्यर्थः नन्वेकैकश्येनकर्मदेव
योःकारणत्वंसुवचंदुर्वचंवास्तु समुच्चितयोस्तुसुवचमित्याशंक्याह उभेचनब्रूयुरिति अस्तुतर्हितयोरपिदुर्वचमित्याशंक्याह अनुभेचनब्रूयुरिति उभयव्यतिरिक्तमपिकारणनेत्यर्थः कर्मस्थाइत्यार्हतानांयौगि
कंनाम तेहिकर्माष्टकवशादेवजीवानांबंधस्तमशिलारोहणादिनानिर्जरास्थेनधर्मैणैवचमोक्षइतिवदंति सिद्धांतमाह सत्वस्थाःसमदर्शिनइति अयमर्थः श्रुतौकिंकारणंब्रह्मेत्युपक्रम्यकालःस्वभावोनियतिर्य
दृच्छाभूतानियोनिःपुरुषइतिचित्यमितिकालइतिदेवज्ञानांस्वभावइतिपरिणामवादिनांसांख्यानांनियतिरितिकर्मवादिनांमीमांसकानांयदृच्छेत्यनियमवादिनामार्हतानांभूतानीतिलोकायतानांपुरुषइतितट

केचित्पुरुषकारंतुप्राहुःकर्मसुमानवाः॥ देवमित्यपरेविप्राःस्वभावंभूतचितकाः॥ १९ ॥ पौरुषंकर्मदैवंचफलवृत्तिस्वभावतः॥ त्रयएतेऽपृथग्भूतानविवेकं
तुकेचन॥ २० ॥ एतमेवचनैवंचनचोभेनानुभेनच ॥ कर्मस्थाविषयंब्रूयुःसत्वस्थाःसमदर्शिनः॥ २१ ॥ तपोनिःश्रेयसंजंतोस्तस्यमूलंशमोदमः॥ तेनस
र्वानवाप्नोतियान्कामान्मनसेच्छति॥ २२ ॥ तपसातदवाप्नोतियद्भूतंस्तजतेजगत्॥ सतद्भूतश्चसर्वेषांभूतानांभवतिप्रभुः॥ २४ ॥ ऋषयस्तपसावेदानध्यैषंत
दिवानिशं॥ अनादिनिधनाविद्यावागुत्सृष्टास्वयंभुवा॥ २४ ॥

स्थेश्वरवादिनांचजगत्कारणविषयेमतान्युपन्यस्य तेभ्यानयोगानुगताअपश्यन्देवात्मशक्तिस्वगुणैर्निगूढमित्यनुभवबलेनसिद्धांतःकृतः देवःप्रकाशमानोयआत्माप्रत्यग्वस्तुतद्रतांशक्तिमेवकारणमाहुः स्व
गुणैःसत्वरजस्तमोभिर्युक्तामपिपरीक्षादशायांनितरांमूढां तस्याःकार्यमात्मनोजगद्भानंप्रत्यक्षंसातुनप्रत्यक्षारज्जूरगहेत्वज्ञानवदितिश्रुत्यर्थस्तदेतदाह सत्वस्थाःरजस्तमोरहितेऽतःकरणेसत्वेसंप्रज्ञातावस्थायां
तिष्ठंतितेसत्वस्थायोगिनः समंब्रह्मैवकारणत्वेनद्रष्टुंशीलंयेषांतेसमदर्शिनः ब्रह्मैवकारणमितिपश्यंतीत्यर्थः॥ २१ ॥ ब्रह्मप्राप्तेःसाधनंफलंचाह सार्धद्वाभ्यां तपइति तपोयोगः निःश्रेयसंमोक्षहेतुः शमोमनो
निग्रहः दमोबाह्येन्द्रियनिग्रहः तेनतपसा तथाचश्रुतिर्योगिनांसर्वकामावाप्तिदर्शयति विशुद्धसत्वःकामयतेयांश्चकामांस्तंतलोकंजयतेतांश्चकामानिति जयतेप्राप्नोति कामान्विषयान्॥ २२ ॥ तपसेति तत्
ब्रह्मदर्शनंब्रह्मभावःसर्वेश्वरत्वंचयोगस्यैवफलमित्यर्थः॥ २३ ॥ अध्येषंतप्राग्जन्मन्यधीतान्योगबलेनैवस्मृतवतः अनादीतिश्लोकस्यउत्तरार्धेआदौवेदमयीदिव्यायतःसर्वाःप्रवृत्तयइतिज्ञेयं कचित्तददर्शने
पिशारीरकसूत्रभाष्यादौपुस्तकांतरेषुचदर्शनात्स्वयंभुवायोब्रह्माणंविदधातिपूर्वयोर्वैवेदांश्चप्रहिणोतितस्मैइतिश्रुतेःपरमेश्वराल्लुब्धवेदेनउत्सृष्टाशिष्यप्रशिष्यसंप्रदायक्रमेणप्रवर्तिता॥ २४ ॥